

-YÖNETİCİ ÖZETİ-

DÖVİZ CİNSİNDEN SÖZLEŞME KISITLAMASINA İLİŞKİN SON DÜZENLEMELER

Özel Bültenimizde açıklandığı üzere; döviz cinsinden sözleşmelere ilişkin kısıtlama ve istisnai hallerle ilgili olarak, Tebliğ No:2018-32/52 ile yeni düzenlemeler ve değişiklikler yapılmıştır. (16.11.2018 tarih ve 30597 sayılı R.G.)

Yapılan yeni düzenlemeler genel olarak incelendiğinde, döviz cinsinden yahut dövize endekli olarak düzenlenmesi mümkün olan sözleşmelerin kapsamının, eski Tebliğdeki düzenlemelere göre genişletildiği görülmektedir.

İşbu Yönetici Özeti, yeni Tebliğ de, eski Tebliğden farklı olarak yapılan düzenlemeler özetle aşağıda bilgilerinize sunulmuştur.

1. Gayrimenkul Satış ve Kiralama Sözleşmeleri

-Türkiye Cumhuriyeti Devleti ile vatandaşlık bağı bulunmayan kişilerin **ALICI VEYA KİRACI SIFATIYLA TARAF OLDUKLARI** gayrimenkul **satış** veya gayrimenkul **kiralama** sözleşmeleri,

-Dışarıda yerleşik kişilerin Türkiye'de bulunan; şube, temsilcilik, ofis, iribat bürosu, **doğrudan veya dolaylı olarak yüzde elli ve üzerinde pay sahipliklerinin veya ortak kontrol ve/veya kontrolüne sahip bulunduğu şirketler** ile serbest bölgedeki faaliyetleri kapsamında serbest bölgelerdeki şirketlerin **ALICI VEYA KİRACI SIFATIYLA TARAF OLDUKLARI** gayrimenkul **kiralama** veya gayrimenkul **satış** sözleşmeleri,

-Kültür ve Turizm Bakanlığında belgeli konaklama tesislerinin işletilmesiyle ilgili gayrimenkul **kiralama** sözleşmeleri,

-Gümrüksüz satış mağazalarının kiralanmasına ilişkin gayrimenkul **kiralama** sözleşmeleri,

-Gayrimenkullerle ilgili olarak, 13 Eylül 2018 tarihinden önce düzenlenen **finansal kiralama (leasing)** sözleşmeleri,

-Kamu kurum ve kuruluşlarının taraf olduğu döviz cinsinden veya dövize endekli ihaleler, sözleşmeler ve milletlerarası antlaşmaların ifası kapsamında gerçekleştirilecek olan projeler dâhilinde; **yükleniciler veya görevli şirketlerin ve bunların sözleşme imzaladığı tarafların üçüncü taraflarla** akdedeceği veya bahsi geçen projeler çerçevesinde akdedilecek, gayrimenkul **kiralama** sözleşmeleri

Döviz cinsinden yahut dövize endekli olarak düzenlenebilir.

-Döviz cinsinden veya dövize endekli olarak kararlaştırılması mümkün olmayan gayrimenkul **kira** sözleşmeleriyle ilgili olarak, 13 Eylül 2018 tarihinden önce alınan döviz cinsinden depozitolar ile sözleşmelerin ifası kapsamında düzenlenmiş ve dolaşıma girmiş döviz cinsinden kıymetli evraklar için getirilen kısıtlamalar uygulanmayacaktır.

Dolayısıyla, **DÖVİZ CİNSİNDEN ALINMIŞ SÖZ KONUSU DEPOZİTOLARIN VE KIYMETLİ EVRAKLARIN TÜRK LİRASI CİNSİNDEN YENİDEN DÜZENLENMESİ ZORUNLU DEĞİLDİR.**

2. Menkul Satış ve Kiralama Sözleşmeleri

-**İŞ MAKİNELERİNİN** satışı veya kiralanmasına ilişkin sözleşmeler, döviz cinsinden yahut dövize endeksli olarak belirlenebilir.

-**13 Eylül 2018 tarihinden önce** imzalanmış ve halen yürürlükte olan taşıt kiralama sözleşmelerinin yanı sıra **YOLCU TAŞIMA AMAÇLI TİCARİ TAŞIT SATIŞ SÖZLEŞMELERİ** kapsamında düzenlenen faturalar/ödemeler sözleşme süreleri tamamlanıncaya kadar döviz cinsinden/dövize endeksli olarak düzenlenebilir/yapılabilir.

-Taşıtlara ilişkin olarak, 13 Eylül 2018 tarihinden önce düzenlenen **finansal kiralama (leasing) sözleşmeleri** döviz cinsinden belirlenebilir.

-Kamu kurum ve kuruluşlarının taraf olduğu döviz cinsinden veya dövize endeksli ihaleler, sözleşmeler ve milletlerarası antlaşmaların ifası kapsamında gerçekleştirilecek olan projeler dâhilinde; **YALNIZCA YÜKLENİCİLERİN DEĞİL, SÖZ KONUSU PROJELER DÂHİLİNDE GÖREVLİ ŞİRKETLERİN VE BUNLARIN SÖZLEŞME İMZALADIĞI TARAFLARIN ÜÇÜNCÜ TARAFLARLA** yapacağı taşıt kiralama veya taşıt satışı sözleşmeleri de döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak belirlenebilir.

3. Danışmanlık, Aracılık ve Taşımacılık Dahil Hizmet Sözleşmeleri

-Türkiye'de yerleşik kişilerin, kendi aralarında akdedecekleri, Türkiye'de başlayıp yurt dışında sonlanan, yurt dışında başlayıp Türkiye'de sonlanan veya yurt dışında başlayıp, yurtdışında sonlanan **elektronik haberleşme sözleşmelerine ilaveten TÛM HİZMET SÖZLEŞMELERİ** (örneğin tüm uluslararası taşımacılık ve bu kapsamda verilecek organizatörlük faaliyetlerine ilişkin hizmet sözleşmeleri) döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak düzenlenebilir.

-Kamu kurum ve kuruluşlarının taraf olduğu döviz cinsinden veya dövize endeksli ihaleler, sözleşmeler ve milletlerarası antlaşmaların ifası kapsamında gerçekleştirilecek olan projeler dâhilinde; **YALNIZCA YÜKLENİCİLERİN DEĞİL, SÖZ KONUSU PROJELER DÂHİLİNDE GÖREVLİ ŞİRKETLERİN VE BUNLARIN SÖZLEŞME İMZALADIĞI TARAFLARIN ÜÇÜNCÜ TARAFLARLA** yapacağı hizmet sözleşmelerinin de döviz cinsinden veya dövize endeksli düzenlenmesi mümkündür.

-Dışarıda yerleşik kişilerin Türkiye'de bulunan; şube, temsilcilik, ofis, irtibat bürosu, **doğrudan veya dolaylı olarak yüzde elli ve üzerinde pay sahipliklerinin veya ortak kontrol ve/veya kontrolüne sahip bulunduğu şirketler** ile serbest bölgedeki faaliyetleri kapsamında serbest bölgelerdeki şirketlerin **SADECE HİZMET ALAN** olarak taraf olduğu hizmet sözleşmelerinde, sözleşme bedelinin ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerinin döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılması mümkündür.

4. Eser Sözleşmeleri

-**DÖVİZ CİNSİNDEN MALİYET İÇEREN ESER SÖZLEŞMELERİ**, döviz cinsinden yahut dövize endeksli olarak belirlenebilir.

-Kamu kurum ve kuruluşlarının taraf olduğu döviz cinsinden veya dövize endeksli ihaleler, sözleşmeler ve milletlerarası antlaşmaların ifası kapsamında gerçekleştirilecek olan projeler dâhilinde; **YALNIZCA YÜKLENİCİLERİN DEĞİL, SÖZ KONUSU PROJELER DÂHİLİNDE GÖREVLİ ŞİRKETLERİN VE BUNLARIN SÖZLEŞME İMZALADIĞI TARAFLARIN ÜÇÜNCÜ TARAFLARLA** yapacağı eser sözleşmelerinin de döviz cinsinden veya dövize endeksli yapılması mümkündür.

5. İş Akitleri(İş Sözleşmeleri)

-**Gemi adamlarının** taraf olduğu iş sözleşmelerinde, ücret ve diğer menfaatler döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak belirlenebilir.

6. Diğer Önemli Hususlar

-Bilindiği üzere, uluslararası piyasalarda fiyatı döviz cinsinden belirlenen kıymetli madenlere ve/veya emtiaya endekslenen sözleşmeler 32 sayılı Kararın 4/g maddesi uygulamasında dövize endeksli sözleşme olarak değerlendirilmektedir.

Ancak yeni Tebliğ ile getirilen düzenleme kapsamında, **TAŞIMACILIK FAALİYETLERİNE İLİŞKİN HİZMET SÖZLEŞMELERİNDE AKARYAKIT FİYATLARINA ENDEKSLEME YAPILMASI MÜMKÜNDÜR**. Söz konusu istisna düzenlemesiyle kastedilen taşımacılık faaliyetleri yurt içi taşımacılık faaliyetidir. Zira, III no.lu bölümünde belirtildiği üzere; gerek ihraç, gerekse de ithalat mallarına ilişkin olarak verilen tüm uluslararası taşımacılık ve bu kapsamda verilecek organizatörlük faaliyetlerine ilişkin hizmet sözleşmeleri döviz cinsinden yahut dövize endeksli olarak belirlenebilir.

-Döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılmayan sözleşmeler kapsamında, 13 Eylül 2018 tarihinden önce düzenlenmiş ve dolaşıma girmiş döviz cinsinden kıymetli evraklar için getirilen kısıtlamalar uygulanmayacaktır. Buna göre, **13 EYLÜL 2018 TARİHİNDEN ÖNCE DÖVİZ CİNSİNDEN ALINMIŞ OLAN ÇEK, SENET, BONO GİBİ KIYMETLİ EVRAKLARIN TÜRK LİRASI CİNSİNDEN YENİDEN DÜZENLENMESİNE GEREK OLMADIĞI HUSUSU AÇIKLIĞA KAVUŞTURULMUŞTUR**.

-**13 Eylül 2018 tarihinden önce** imzalanmış ve halen yürürlükte olan **taşıt ve gayrimenkul finansal kiralama (leasing) sözleşmeleri**, getirilen kısıtlamalardan muaftır.

-Eski Tebliğ'de, döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak sözleşme düzenlenmesine istisna tanınan tarafların "*karşılıklı mutabakatıyla*" yeni yapılacak sözleşmelerin veya yürürlükteki sözleşmelerin Türk parası olarak yeniden kararlaştırılmasını "*birlikte*" talep etmesi durumunda sözleşmelerde yer alan bedellerin, Türk parası cinsinden kararlaştırılabileceği şeklinde hüküm bulunmaktaydı. Sözleşme serbestisi nedeniyle gereksiz yere tereddüt yaratan söz konusu düzenleme, yeni Tebliğ'de yer almamaktadır.

EK: Dövizli Sözleşmelerde Kısıtlama ve İstisnai Haller Tablosu